

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۶ / ۰۲ / ۱۲

دوکتور محمد عثمان تره کی

بلوچستان آزاد در تعامل ژيوپولتيک با لوی افغانستان

در ۳۰ جنوري ۲۰۲۶ حمله مهندسي شده و هم آهنگ فوج آزادي بلوچستان در ۱۲ شهر به رهبري بشير زيب نظام فاسد پنجاب را سخت تكان داد.

نوشته رويدست که دران از منابع داخلي و خارجي استفاده شده است، فشرده یک تحليل رهنمود دهنده در رابطه به داعيه آزادي بلوچستان برای حلقه های علاقمند به حل معضله نزديک به یک قرن بلوچستان است. نوشته پرده از روی مطالب مهمی برمیدارد که کمتر در مديای مربوط به افغان ها بيان شده است.

* * *

مقدمه :

بلوچستان منطقه کوهستاني و صحرايي در مجموع دارای ۵۰۰ هزار كيلومتر مربع مساحت است که شامل ساحات پاکستان، ايران و افغانستان میشود. بخش پاکستانی آن ۴۳ فیصد مجموع مساحت آنکشور را احتوا میکند. نفوس بلوچستان ۱۳ مليون است که ۵ در صد نفوس ۲۰۷ مليونی پاکستان را شامل میشود. بلوچ ها به دليل کمبود نفوس در فيصله های حکومت مرکزی فدرال از حقوق خود به شيوه مسالمت آمیز دفاع نمیتوانند.

موجوديت بندر گوادر و معادن سرشار طلا، مس گاز و . . . بلوچستان را در مرکز رقابت ژيوپولتيک قرار داده است.

۷۰ در صد مردم با وجود داشتن ثروت طبعی سرشار در فقر زندگي میکنند. بلوچان پنجاب و چين را در تاراج منابع طبعی کشور خود مسئول قیاس مینمایند.

بلوچ ها به ۱۸ قبیله تقسیم شده اند. قبایل مری، بوختی (بوگتی) و منگل بزرگ ترین آنها است. در رأس قبیله سردار، نواب و خان قرار دارد.

از نظر تاریخی ساختار سیاسی بلوچستان پیرامون نفوذ خانان قلات تشکل یافته است.

ایالت بلوچستان طبق معاهده « مستونگ » در ۱۸۷۶ تحت قیمومیت برتانیه قرار گرفت.

د پانو شميره: له 1 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خبر و لولئ

با خروج برتانیه از نیم قاره هند یک روز بعد از اعلام موجودیت پاکستان، خان قلات بنام میر احمد خان احمدزی در ۱۵ اگست ۱۹۴۷ استقلال بلوچستان را اعلان کرد. خان فقط چند ماه مستقل عمل نمود. پاکستان با ظهور بلوچستان آزاد مخالفت کرد و با اعمال زور بلوچستان را در اپریل ۱۹۴۸ اشغال و ضمیمه قلمرو خود ساخت. شهزاده عبدالکریم خان احمدزی برادر خان قلات به افغانستان پناهنده شد و به حمایت در حدود صد نفر بلوچ های افغان و بلوچستان جنگ ملیشایی را علیه پاکستان آغاز کرد که با خشونت سرکوب شد. مقاومت کوتاه مدت و محدود بود، اما تأثیر دوامدار از ظلم و خشونت فوج پاکستان در ذهنیت عامه به جا گذاشت. در حالیکه قیام ملی بلوچ یک قرن سابقه دارد، امروز حکومت پاکستان مبارزه مسلحانه آنها را به حمایت هند و مداخله طالبان افغان نسبت میدهد، بی آنکه اسنادی ارائه کند. فوج پاکستان اصطلاح « فتنه هندوستان » و « فتنه خوارج » را در مورد قیام ملی طالبان پاکستان و جنگجویان بلوچ بکار میبرد.

پلان یک یونت و دوام مبارزه علیه پنجاب :

در ۱۹۵۵ حکومت فدرال پاکستان با طرح پلان یک یونت به قصد تأمین وحدت پاکستان در محور مذهب، سرکوب شورشیان در بلوچستان و وزیرستان را رویدست گرفت. در اکتوبر ۱۹۵۸ فوج پاکستان با حمله به بلوچستان خان قلات را توقیف کرد. حمله پاکستان انگیزه اتحاد قبایل بزرگ مری، منگل و بوگتی علیه پاکستان شد. در دوره ریاست جمهوری یحیی خان، پلان یک یونت ملغا اعلام شد. به بلوچستان در ۱۹۷۰ خود مختاری داخلی اعطا گردید.

بدنبال انتخابات ۱۹۷۲ ذولفقار علی بوتو به استثنای بلوچستان در بقیه پاکستان برنده اعلام شد. در بلوچستان حزب عوامی ملی (ح، ع، م) با کسب اکثریت رای حکومت محلی را تشکیل نمود. بوتو به دلیل نقش (ح، ع، م) در آزادی بنگله دیش و تجزیه پاکستان در ۱۹۷۱ حکومت نظامی را اعلام کرد و حکومت محلی بلوچستان را منحل نمود. سران حکومت بلوچستان توقیف گردیدند. در ۱۹۷۴ ناسیونالیست های بلوچ به مبارزه مسلحانه رو آوردند و با بستن جاده های ترانسپورت، حمل ذغال سنگ به سوی پنجاب را مانع شدند. عوامل مختلفی در کشاندن ناسیونالیست ها در مقابله مسلحانه دخیل بود. از جمله :

انفاد حکومت نظامی، جعل در انتخابات ۲۰۰۲ محلی به قصد به حاشیه کشاندن احزاب بلوچ، ورود کتلوی پشتون ها در سنجی سیاسی و رزمی و آغاز ساخت و ساز بندر گوادر که زمینه ساز احساس عدم مالکیت بلوچان از منابع طبیعی سرزمین شان گردید.

به موازات فشار جنگ از جانب بلوچ ها بر ضد حکومت نظامی پاکستان، فوج آنکشور در یک عملیات هم آهنگ با متحدین ملیشیا، قوای سرحدی و آی، اس، آی دست به اختطاف، ترور و اعدام ناسیونالیست های بلوچ زد. به روایت سازمان غیر حکومتی بلوچ ۱۵۰۰۰ نفر مفقود الاثر گردید. پاکستان در ۲۰۱۴ پروگرام عملیات ضد تروریسم را در ۱۷ ماده اعلام کرد. درین پروگرام اعدام صحرایی بغاوتگران، فعال شدن محاکم نظامی، انجماد منابع مالی تروریسم، اعطای صلاحیت بیشتر برای مذاکره با مخالفین به حکومت محلی و اخراج اجباری مهاجرین افغان شامل بود. با تشدید عملیات مخالفین بخصوص (تی، تی، پی)، پروگرام مبارزه با تروریسم از صفحه کاغذ بیرون نشد. در ناکامی عملیات هم آهنگ ضد آزادی خواهی بلوچ از طرف پاکستان بدرجه اول اختلاف میان حکومت ملکی و فوج نقش داشت. فوج پاکستان ظرفیت خود را به هدف حل پروبلم بلوچستان بیشتر از حکومت ملکی میدانند. خطوط اساسی سیاست در قبال بلوچستان از جانب فوج پاکستان تنظیم میشود. تلاش فوج در دو نکته متمرکز است :

- جلوگیری از نزدیکی افغانستان و هند به هدف ایجاد جبهه واحد برای نفوذ در بلوچستان و نهایتاً عدم تکرار سناریوی بنگله دیش.

- افزاری ساختن هر چه بیشتر مذهب به قصد پیوند دادن قطعات از هم گسیخته قلمرو ملی. رسوب همین طرز تفکر سنتی در دماغ صاحب منصبان فوج مانع میشود که آنها به شیوه موثر علیه افراتیت مذهبی و تروریزم اقدام کنند.

در نقاط حساس بلوچستان از جمله خطوط سرحدی، ساحات معدنی و بندر گوادر این اورگان های حکومتی جاه به جاه شده اند : فرقه نمبر ۱۲ فوج، حربی کالج، استخبارات، یونت ۳۱ جنگنده قوه هوایی و ۵۰ هزار اربکی متحد فوج.

بلوچستان هم چنان مرکز ستراتیژی بازدارندگی ذروی پاکستان به حساب میاید. در ۱۹۹۸ در ولسوالی « شگی » آزمایشات ذروی اجرا شد که تشعشعات آن لوی قندهار را متأثر ساخت.

از ۲۰۰۱ تا ۲۰۱۲ میدان هوایی شمسی در اختیار سی، آی، ای و ایساف به قصد حملات هوایی به افغانستان قرار گرفت.

با وجود حضور ظاهرن پُر قدرت فوج و استخبارات پاکستان، حمله هم آهنگ مقاومت در ۱۲ شهر بلوچستان در ۳۰ جنوری ۲۰۲۶ همه را حیرت زده ساخت.

بحث آینده :

- پراگندگی در صفوف مقاومت بلوچ و رخنه استخبارات پاکستان

- افزاری ساختن اسلام توسط پاکستان برای کنترول بلوچ ها و پشتون ها

«پایان»

آرشیف: مطالب نشر شده دوکتور محمد عثمان تره کی